

УДК 657.471

ВИТРАТИ ОБІГУ КНИГОТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

© **З. В. Григорова**, к.е.н., НТУУ «КПІ», Київ, Україна

**В работе рассматриваются подходы к определению
величины расходов кругооборота предприятий
книготорговли при действующей системе
бухгалтерского учета предприятий.**

**In this work approaches to determination of size of charges
of book trade enterprises in the conditions of the operating
system of accounting of enterprises are considered.**

Постановка проблеми

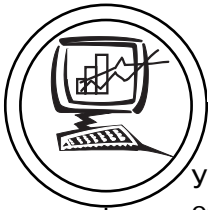
Для здійснення процесу реалізації книжкових товарів населенню необхідними є різноманітні витрати у сфері обігу друкованої продукції. Ці витрати називають поточними витратами. Поточні витрати підприємств торгівлі — це грошове відображення витрат живої та уречовленої праці на здійснення поточної торговельно-виробничої діяльності підприємства, які за натурально-речовим складом становлять спожиту частину матеріальних, трудових та фінансових ресурсів [3].

До складу поточних витрат книготорговельних підприємств входять витрати обігу. За своєю сутністю вони являють собою собівартість послуг книготорговельного підприємства щодо доведення книжкових товарів від виробника до споживача. Витрати обігу складаються з: витрат на перевезення; витрат на оплату праці; відрахувань на соціальні заходи; витрат на оренду і утримання основних засобів; амортизаційних відрахувань на повне відновлення ос-

новних фондів та нематеріальних активів; витрат на поточний ремонт основних засобів; зносу та утримання малоцінних та швидкозношуваних предметів; витрат на паливо, газ та енергію; витрат на зберігання, обробку, пакування та передпродажну підготовку товарів; витрат на рекламу; відсотків за кредит; втрат товарів у межах норм природного убутку під час перевезення, зберігання, реалізації; витрат на тару; витрат на обов'язкове страхування майна; інших витрат. Але не всі поточні витрати можуть бути віднесені до складу витрат обігу. До їх складу відносяться тільки ті витрати підприємства, які пов'язані із здійсненням процесу реалізації книжкових товарів та управлінням діяльністю книготорговельного підприємства.

Мета роботи

До 2000 року для узагальнення інформації про величину витрат обігу був призначений рахунок 44 «Витрати обігу». Після здійснення реформування системи бухгалтерського обліку в

МЕНЕДЖМЕНТ ВИРОБНИЦТВА

Україні окремого рахунку для обліку цих витрат не передбачено. Тому постає питання, чи можливо за наявної системи обліку визначити величину витрат обігу.

Результати проведеного дослідження

На сьогоднішній день поточні витрати підприємств книжкової торгівлі класифікуються по видах діяльності (рис. 1):

- витрати операційної діяльності;
- витрати фінансової діяльності;
- витрати інвестиційної діяльності;
- інші витрати звичайної діяльності;
- надзвичайні витрати.

Витрати операційної діяльності в свою чергу поділяються на:

— витрати, які включають в собівартість реалізованих товарів;

— адміністративні витрати;

— витрати на збут;

— інші операційні витрати (собівартість реалізованих виробничих запасів, сума безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів; втрати від знецінення запасів; нестачі та втрати від псування цінностей; визнані штрафи, пеня, неустойка).

Найбільш часто у якості показника витрат обігу використовують загальну величину операційних витрат торговельного підприємства, або витрати на збут. Але не всі операційні витрати можуть бути віднесені до складу витрат обігу. Не відносяться до витрат обігу собівартість реалізованих товарів, вит-

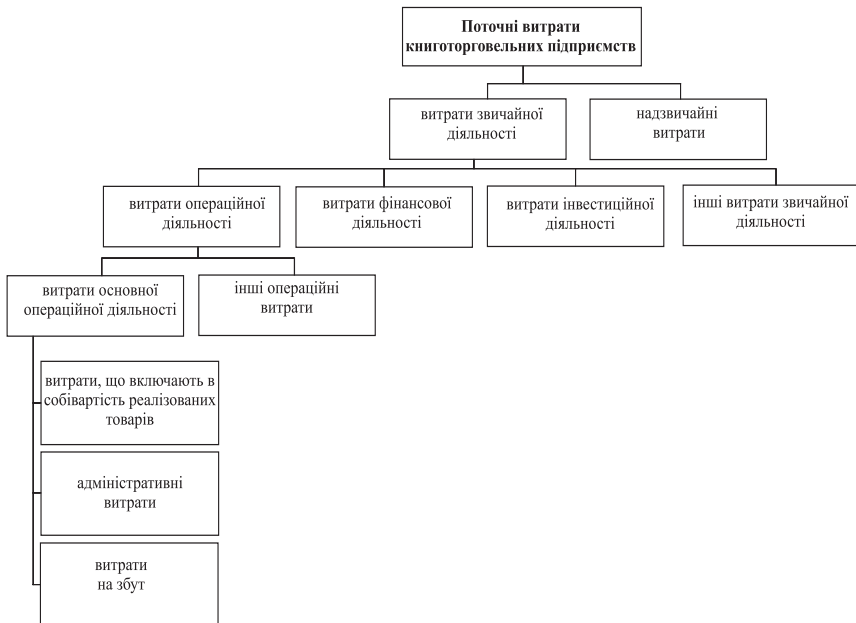
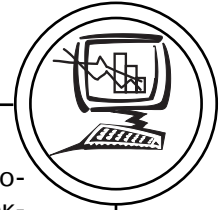

Рис. 1. Класифікація поточних витрат книготоргівельних підприємств

МЕНЕДЖМЕНТ ВИРОБНИЦТВА

рати підприємства пов'язані зі списанням безнадійної дебіторської заборгованості, сплатою штрафних санкцій, тощо. Таким чином величина операційних витрат не може бути використана для характеристики витрат обігу.

До складу витрат на збут відносять:

- витрати на оплату праці персоналу, що забезпечує збут товарів;

- відрахування на соціальні заходи;

- витрати на оренду і утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, НМА, МШП, які забезпечують збут товарів (операційна оренда, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, тощо);

- амортизацію основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, які забезпечують збут товарів;

- витрати на зберігання, підсортування, обробку, пакування і передпродажну підготовку товарів (витрати пакувальних матеріалів; оплата послуг сторонніх організацій, пов'язаних з упаковкою, маркуванням товарів; оплата за тимчасове зберігання товарів на складах сторонніх організацій; тощо);

- витрати на транспортування та страхування товарів, транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням товарів відповідно до умов договору поставки;

- витрати на проведення маркетингових заходів (маркетингові дослідження ринку, конкурентних переваг; оформлення вітрин, вартість безоплатно пе-

реданих споживачам зразків товарів; розробка і видання рекламних виробів; реклама у засобах масової інформації; оформлення зовнішньої реклами; тощо);

- витрати на тару;

- податки, збори, інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (експортне мито, податок на рекламу, тощо);

- інші витрати на збут (витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом; витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування; інші витрати, пов'язані зі збутом продукції, товарів та послуг).

Як видно з наведеного переліку, до складу витрат на збут не входять витрати, пов'язані з управлінням книготорговельним підприємством (витрати на оплату праці адміністративного персоналу, відрахування на со-

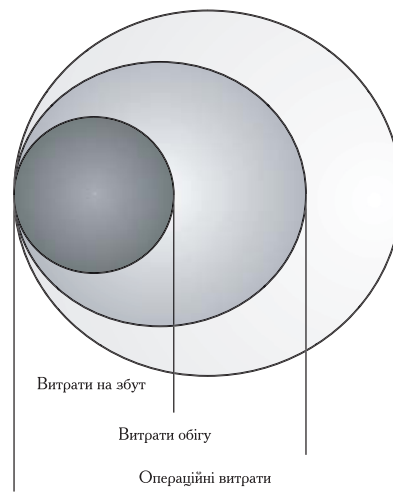
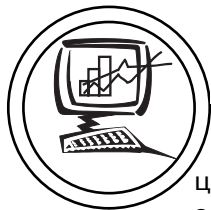

Рис. 2. Взаємозв'язок між витратами на збут, витратами обігу та операційними витратами торговельного підприємства

МЕНЕДЖМЕНТ ВИРОБНИЦТВА

ціальні заходи, витрати на зв'язок; придбання і виготовлення бланків документів, канцелярських товарів; винагороди за професійні послуги: юридичні, аудиторські, тощо; плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків, тощо). Ці витрати відображаються у складі адміністративних витрат. Також до витрат на збут не відноситься сплата відсотків за користування банківськими позиками, що входить до складу витрат обігу. Дані витрати, пов'язані із залу-

ченням позикового капіталу входять до складу фінансових витрат.

Висновки

Таким чином, поточні витрати, операційні витрати та витрати на збут не є тотожними з величиною витрат обігу. Визначення розміру витрат обігу за чинної системи бухгалтерського обліку потребує проведення додаткових розрахунків. Частина витрат обігу відображається по статтях «Адміністративні витрати», «Фінансові витрати» та «Витрати на збут».

1. Мазаракі А. А., Лігоненко Л. О., Ушакова Н. М. Економіка торговельного підприємства. — Київ: Хрещатик. — 1999. 2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291. 3. Методичні рекомендації з формування складу витрат і порядку їх планування в торговельній діяльності, затв. наказом Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції України від 22.05.02 № 145.

Рецензент — А. В. Кваско, к.е.н., НТУУ «КПІ»

Надійшла до редакції 20.10.08